

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2025/213

Karar Sayısı:2025/193

Karar Tarihi:8/10/2025

R.G. Tarih-Sayı:Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 19. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na 17/4/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'un 75. maddesiyle eklenen ek 82. maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin "...*olmakla birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada son defa uzun vadeli sigorta kolları açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanlara,*" bölümünün Anayasa'nın 2., 10. ve 35. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Emekli ikramiyesi ödenmesine ilişkin başvurunun reddine yönelik işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı ek 82. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Ek Madde 82- (Ek: 17/4/2008-5754/75 md.)*

1) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlardan;

...

b) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen sigortalılık hallerinin birden fazlasına tabi olarak çalışmış olmakla birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada son defa uzun vadeli sigorta kolları açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanlara,

...

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi; anılan Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan sigortalıların emeklilik ikramiyesine ilişkin azami süre, hesap yöntemi, emekli ikramiyesinin hesabında kullanılan ödeme unsurları ile bu ödeme unsurlarına hak kazanma şartlarına ilişkin esas ve usûller, ödeme unsurlarının ikramiye hesabına esas alınan oran ve/veya miktarları dikkate alınarak ödenir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi ödenebilmesi için; iş kanunlarına tabi olarak çalışmış olanların iş sözleşmelerinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olması, sözleşmeli personel statüsünde çalışmış olanların ise

hizmet sözleşmelerinin ilgili mevzuatına göre iş sonu tazminatı veya aynı mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenen tazminata hak kazanılmasını gerektirecek şekilde sona ermiş olması şarttır. Ayrıca, bu kişilerin, her ne suretle olursa olsun evvelce iş sonu tazminatı veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla tazminat ödenen süreleri ile kıdem tazminatı ya da emekli ikramiyesi ödenmiş olan süreleri, emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz.

...”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Onur MERCAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa’nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa’ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması gerekir.

3. 5434 sayılı Kanun’un ek 82. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa anılan Kanun’un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlardan söz konusu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen sigortalılık hâllerinin birden fazlasına tabi olarak çalışmış olmakla birlikte Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada son defa uzun vadeli sigorta kolları açısından anılan (c) bendi kapsamında çalışmakta olanlara Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından, 3. maddenin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde 4. maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesinin, geçici 4. maddeye göre aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan sigortalıların emeklilik ikramiyesine ilişkin azami süre, hesap yöntemi, emekli ikramiyesinin hesabında kullanılan ödeme unsurları ile bu ödeme unsurlarına hak kazanma şartlarına ilişkin esas ve usullerin, ödeme unsurlarının ikramiye hesabına esas alınan oran ve/veya miktarlarının dikkate alınarak ödeneceği hükme bağlanmıştır.

4. 5434 sayılı Kanun’un ek 82. maddesinin (1) numaralı fıkrasının söz konusu (b) bendinin “...*olmakla birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada son defa uzun vadeli sigorta kolları açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanlara,*” bölümü itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır. Bu itibarla kural 5510 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa anılan Kanun’un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya başlayanlara emekli ikramiyesi ödenmesine ilişkin bir şartı düzenlemektedir.

5. 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nun 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde idari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanun’un geçici 4. maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere SGK’nın taraf olduğu sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin davalar iş mahkemelerinin görevli olduğu davalar arasında sayılmıştır.

6. Anılan maddede 5434 sayılı Kanun'a ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmiştir. Bu bağlamda maddede esas itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçileri ile bunların hak sahiplerine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

7. Bakılmakta olan davanın konusu davacının emekli ikramiyesi ödenmesine ilişkin başvurusunun reddine yönelik SGK işleminin iptali talebine ilişkindir.

8. Yapılan incelemede davacının 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ilk defa 2011 yılında çalışmaya başladığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunmayan davacının emekli ikramiyesi ödenmesine ilişkin başvurusunun kural gereğince reddine yönelik SGK işleminden kaynaklanan uyuşmazlık anılan Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamında yer almamaktadır.

9. Buna göre bakılmakta olan davanın 7036 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde belirtilen *idari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanun'un geçici 4. maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere SGK'nın taraf olduğu sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin davalar* kapsamında bulunduğu anlaşılmaktadır.

10. Bu itibarla itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin 7036 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bakılmakta olan davada görevli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

11. Açıklanan nedenle başvurusunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na 17/4/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'un 75. maddesiyle eklenen ek 82. maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin "...*olmakla birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada son defa uzun vadeli sigorta kolları açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanlara,*" bölümünün iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 8/10/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Esas Sayısı:2025/213

Karar Sayısı:2025/193

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI